

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 20Csp/17/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117201378
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Bujňák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2018:8117201378.4

Rozhodnutie

Okresný súd Prešov, sudcom JUDr. Marekom Bujňákom, v právnej veci žalobkyne D. U., F.. X.X.XXXX, T. G. XXX, XXX XX G., proti žalovanému Pohotovosť, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 10.6.2016 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným k Zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.6.2016, č. 806302480 je neprijateľná zmluvná podmienka a z toho dôvodu n e p l a t n á.

II. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že Zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 806302480, zo dňa 10.06.2016, uzatvorená medzi Žalobkyňou a Žalovaným, a to Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka zo dňa 10.06.2016 je neprijateľná.

2. Svoju žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným uzatvorila dňa 10.06.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 806302480 (ďalej len ako „Zmluva“), ktorá je spotrebiteľskou zmluvou. Má za to, že Zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka. Z toho dôvodu sa touto žalobou domáha určenia tejto zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

3. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľných zmluvných podmienok odôvodňuje najmä Rozsudkom Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 3 Cdo 1338/96, podľa ktorého určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku [v súčasnosti podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku] má preventívny charakter. Predovšetkým prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Taktiež poukázala na Rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. zn. 1 M Cdo 1/2009, podľa ktorého naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere, pôžičke má žalobca - spotrebiteľ (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov európskych spoločenstiev, v nie poslednom rade i domáca právna úprava), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jeho skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy, týkajúcej sa odplaty (úroky, poplatky). Jeho postavenie sa stane istejšie, nebude vystavený sankciám za nezaplatenie odplaty; ktorá je v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka).

4. Žalobkyňa má za to, že vyššie uvedená podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi ňou a Žalovaným v jej neprospech a nebola individuálne dojednaná, keďže samotná Zmluva vrátane jej príloh boli na predtlačенých formulároch vyhotovených žalovaným, ktorých obsah nemohla nijakým spôsobom ovplyvniť, pričom pri podpisovaní dokumentov jej ani nebol poskytnutý dostatok času na oboznámenie sa s dokumentmi, ktoré jej boli len predložené na podpis a pri podpisovaní dokumentov jej bolo povedané, že k získaniu úveru musí podpísať všetky dokumenty, ktoré jej boli predložené.

5. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil. Vo vyjadrení k podanej žalobe uviedol, že žalobkyňa na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky nemá naliehavý právny záujem. Ďalej uviedol, že nesúhlasí s tvrdením žalobkyne, že by sa mal zdržať použitia Dohody o zrážkach zo mzdy. To, že Dohoda predstavuje samostatný dokument je rovnako v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa, v ktorej zákonodarca pripustil možnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ak táto dohoda je uzatvorená vo forme osobitnej listiny. Dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa základné náležitosti, a to písomnú formu, súhlas dlžníka s dohodou, na znak čoho bola Dohoda podpísaná, uvedenie rozsahu vykonávaných zrážok a platiteľ mzdy náležite identifikovaný. Preto nie je možné ju vyhlásiť za neplatnú. Žalobkyňa jasne mala možnosť súhlasiť / nesúhlasiť alebo odmietnuť / neodmietnuť Dohodu. Taktiež nie je pravdou, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy môže dôjsť k nekontrolovanému konaniu zo strany veriteľa. Žalovaný poukázal na ust. § 53 ods. 7 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zabezpečenie splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnosti je pri spotrebiteľskej zmluve neprípustné. Použitím výkladu a contrario je zrejmé, že ostatné zabezpečovacie prostriedky sú v spotrebiteľských vzťahoch právne povolené. Ten istý záver platí aj v prípade zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Aj príslušné ustanovenia smernice 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, ktoré boli transponované do príslušných predpisov slovenského právneho poriadku (najmä zákon o spotrebiteľských úveroch), výslovne pripúšťajú zabezpečenie spotrebiteľských úverov. Neexistuje žiaden zákonný dôvod na to, aby dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací inštitút nemohla byť so spotrebiteľmi uzatváraná.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 11.10.2017 uviedla, že Dohoda o zrážkach zo mzdy bola vypracovaná na vzorovom tlačive formulároveho typu s tým, že ju nemala možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť a bola predložená na podpis spolu so zmluvou o úvere a ďalšími listinami.

Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola individuálne dojednaná a spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán, žalobkyňa nebola osobitne poučená o následkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy. V obdobnom prípade Krajský súd Prešov vo svojom rozhodnutí zo dňa 16.03.2017 sp. zn. 9Co/79/2016 uviedol: „V oblasti ochrany spotrebiteľa je potrebné mať na zreteli zásadu poctivosti, a to vo forme tzv. princípu dôvery. Ústavný súd Českej republiky v nálezoch II.ÚS 3/06 zo 06.11.2007 a I.ÚS-3512/11 z 11.11.2013 uviedol, že uplatňovanie princípu dôvery v úkony ďalších osôb v sociálnom styku je základným predpokladom pre fungovanie komplexnej spoločnosti. Dôveru je potrebné pokladať za elementárnu kategóriu sociálneho života. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného v tom, že text spotrebiteľskej zmluvy, osobitne vtedy, keď sa jedná o formulárovú zmluvu, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Zásade poctivosti vo vzťahu dodávateľa k spotrebiteľovi nemôže podľa odvolacieho súdu zodpovedať kontraktálny proces, obsah ktorého, v konkrétnom prípade dohoda o zrážkach zo mzdy, sa uzatvára spolu so zmluvou o úvere bez objasnenia jej významu a dôsledkov. Systém ochrany spotrebiteľa zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza totiž z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah. Formulácia klauzuly o zrážkach zo mzdy sa neinformovaním jej dôsledkov dostala objektívne do rozporu s požiadavkou na čestnú obchodnú prax. Zákonodarca priznáva takémuto konaniu rozpor s imperatívom dobrých mravov, nič nebráni hodnotiť takúto klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>), aj keď má základ v znení zákona. Dôležité je kde a ako je dohodnutá, a to v kontexte s ostatnými zmluvnými podmienkami, ktoré môžu byť prípadne nekalé a zmluva tak môže byť základom toho, že veriteľovi sa, aj bez súdnej kontroly, v procese zrážok zo mzdy umožní získať do sféry vlastných majetkových aktív plnenie, ktoré mu prípadne neprináleží.“ Ďalej uviedla, že vzhľadom na to,

že Dohodu o zrážkach zo mzdy si veriteľ zabezpečuje pohľadávku vzniknutú zo zmluvy o úvere, ktorá je bezúročná a bez poplatkov, zabezpečuje si aj zmluvný úrok a poplatky, takže aj z tohto dôvodu by mal byť táto dohoda o zrážkach neplatná. Taktiež uviedla, že zákon o spotrebiteľských úveroch sankcionuje neuvedenie čo i len jednej z obligatórnych náležitostí tým, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Zmluva neobsahuje minimálne dátum narodenia v zmysle § 9 ods. 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z následkom čoho je úver bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa poukázala na to, že odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve. Ak je súčasťou odplaty úrok vo výške 76 eur a poplatok za expresné spracovanie vo výške 100 eur, ako je možné, že odplata je uvedená číselným údajom 0 Eur. Ide o mätúce, zavádzajúce údaje majúce za následok neplatnosť a o odplate, takže aj z daného dôvodu by bola zmluva o úvere bezúročná a bez poplatkov. Nakoniec uviedla, že Krajský súd Prešov sa už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril k poplatkom žalovaného účtovaných v súvislosti s poskytnutím úveru. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok za expresné spracovanie úveru dosahoval 1/3 sumy poskytnutého úveru.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, svedkyne a listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise a to Zmluvou o spotrebiteľskom úvere na č.l. 5-6, Dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov na č.l. 7, Žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy na č.l. 8, Zoznamom veriteľov na č.l. 9, Vyjadrením k žalobe na č.l. 16-18, Odvolaním na č.l. 19-22, Vyjadrením žalobkyne na č.l. 38-39, Vyjadrením žalovaného na č.l. 43-44, Vyjadrením žalobkyne na č.l. 49, Výpočtom ročného úroku a RPMN na č.l. 50 a zistil tento skutkový stav:

8. Strany konania uzatvorili dňa 10.6.2016 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere (ďalej aj ako „Zmluva“), na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 300,- eur, ktorý sa zaviazala vrátiť v 12 mesačných splátkach tak, že prvé štyri splátky zaplatí vo výške 1,- euro a ďalšie vo výške 59,- eur vždy k 10. dňu v mesiaci. Podľa bodu 2 bola odplata vo výške 0,- eur. V bode 3 je uvedený úrok vo výške 32,85% ročne, čo predstavuje 76,- eur. RPMN je vo výške 38,28% a priemerná RPMN bola vo výške 25,87%. V bode 1 zmluvy je poplatok za expresné spracovanie úveru vo výške 100,- eur.

9. Dňa 10.6.2016, t.j. v rovnaký deň ako strany uzatvorili Zmluvu, uzatvorili strany Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov na zabezpečenie pohľadávok veriteľa z úverovej zmluvy alebo v súvislosti s ňou. Pohľadávky boli špecifikované ako pohľadávky, na zaplatenie peňažných prostriedkov dlhovaných veriteľovi na základe zmluvy o úvere, najmä pohľadávky na zaplatenie úveru spolu s jeho príslušenstvom, pohľadávky na náhradu škody, ktoré vzniknú veriteľovi voči dlžníkovi na základe zmluvy o úvere alebo v súvislosti s ňou, pohľadávky, ktoré vzniknú v dôsledku alebo v súvislosti s odstúpením alebo vypovedaním zmluvy o úvere, pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniknú, resp. vznikli v súvislosti so zmluvou o úvere v dôsledku plnenia veriteľa dlžníkovi bez právneho dôvodu, plnením z neplatného úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol a pohľadávky, ktoré vzniknú na základe posúdenia právneho úkonu, v dôsledku ktorého došlo k vzniku, zmene alebo zániku ktorejkoľvek z vyššie uvedených pohľadávok, ako odporovateľného právneho úkonu. V článku IV. dohody je zaškrtnuté, že žalobkyňa dohodu neodmieta a v plnom rozsahu s ňou súhlasí.

10. Žalobkyňa pri svojom výsluchu uviedla, že k uzavretiu zmluvy došlo v kancelárii spoločnosti Pohotovosť s.r.o.. Boli jej predložené listiny a tieto podpísala. Dohodu o zrážkach zo mzdy nemala možnosť preštudovať, keďže všetko bolo robene narýchlo. Taktiež nevedela, aby mala možnosť Dohodu odmietnuť. Kolónku v bode 4 v Dohode o zrážkach zo mzdy nezaškrtila. Poplatku za expresné spracovanie úveru nerozumela.

11. Svedkyňa W. S. pri svojom výsluchu uviedla, že klient sa dostavil, spisovala sa žiadosť a následne sa táto žiadosť zaslala regionálnej agentúre za účelom schválenia alebo neschválenia žiadosti. Ak je žiadosť schválená, tak dochádza k podpisu zmluvy. Klient pri uzatváraní zmluvy predkladal výplatnú pásku, pracovnú zmluvu, doklad totožnosti a v tomto konkrétnom prípade bola finančná čiastka vyplatená na účet, tak aj číslo účtu. K dohode uviedla, že túto žalobkyňa podpísala, ale stalo sa, že klient ju nechcel podpísať a vtedy nebola uzatvorená. K dohode bolo žalobkyňi vysvetlené, že v prípade nesplácania

úveru sa posielala táto dohoda zamestnávateľovi. Ďalej uviedla, že si nepamätá, aby žalobkyňa chcela túto dohodu odmietnuť. Ku kolónkam v bode IV dohody uviedla, že tie sa zaškrťávajú keď sa tlačí zmluva

12. Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

13. Podľa § 52 ods. 1,2,3,4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia Zmluvy o spotrebiteľskom úvere (ďalej len ako „OZ“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

15. Podľa § 53 ods. 4 OZ, Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

- a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,
- b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,
- c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,
- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,
- k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,
- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
- m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
- n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,

p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,

r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom,

s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa,

t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa,

u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase,

v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie,

w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe.

16. Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

17. Podľa § 551 ods. 1,2,3 OZ, uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia. Proti platiteľovi mzdy nadobúda veriteľ právo na výplatu zrážok okamihom, keď sa platiteľovi dohoda predložila. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia aj pre iné príjmy, s ktorými sa pri výkone rozhodnutia nakladá ako so mzdou.

18. Podľa § 5a písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom v čase uzatvorenia Dohody o zrážkach zo mzdy, neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, 12cd) ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

19. Podľa § 37 ods. 1 OZ, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

20. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

21. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len "združenie") a označovanie výrobkov cenami.

22. Podľa čl. 3 bod. 1 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe dôvery.

23. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

24. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

25. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

26. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

27. Posudzovaný právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je od svojho vzniku spotrebiteľským právnym vzťahom. Žalovaný vystupoval ako veriteľ s poukazom na predmet podnikania a žalobkyňa vystupovala ako spotrebiteľ, pretože nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti.

28. Súd sa v prvom rade zaoberal námietkou žalovaného o neprípustnosti takejto žaloby a dospel k záveru, že táto námietka je nedôvodná. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a to Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Podľa § 137 CSP písm. c) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. V danom prípade sa žalobkyňa domáha určenia neprijateľných zmluvných podmienok, pričom vychádzajúc z ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, je potrebné konštatovať, že v každom prípade je daný naliehavý právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľa na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to bez toho, aby žalobkyňa musela naliehavý právny záujem na určení osobitným spôsobom preukazovať, pretože tento vyplýva priamo z vyššie uvedených zákonných ustanovení, najmä z citovaného § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 18.12.2013, sp. zn. 1Co/237/2013). V uznesení Najvyššieho súdu SR z 23. januára 2017, sp. zn. 6 Ndc 20/2016 súd uviedol: „Zavedenie osobitného konania podľa § 301 CSP neznamená, že spotrebiteľ sa nemôže domáhať neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve“ Aj Krajský súd v Prešove v rozhodnutí zo dňa 26.10.2017, sp. zn. 18Co/120/2017 pripustil, že spotrebiteľ sa má možnosť domáhať určenia neprijateľnej podmienky.

29. Súd sa následne zaoberal vecou samou. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že medzi stranami bola uzavretá Zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 300,- eur. Na zabezpečenie pohľadávok bola v rovnaký deň uzavretá Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. V konaní nebolo preukázané, že zmluvná podmienka, dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, bola dojednaná individuálne. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvná podmienka bola vopred pripravená a nebolo možné meniť jej obsah, čo je daný prípad. Preto uvedená podmienka podlieha prieskumu jej prijateľnosti. Súd po preskúmaní dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dospel k záveru, že táto svojím obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech spotrebiteľa, teda žalobkyne, a preto je neprijateľná. K tomuto záveru dospel z dôvodu toho, že už pri uzatváraní dohody dlžník (spotrebiteľ) musí vedieť pohľadávku akého druhu zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy a v akej výške. Podľa dohody sú pohľadávky špecifikované ako pohľadávky na zaplatenie úveru spolu s jeho príslušenstvom, pohľadávky na náhradu škody, ktoré vzniknú veriteľovi voči dlžníkovi na základe zmluvy o úvere alebo v súvislosti s ňou, pohľadávky, ktoré vzniknú v dôsledku alebo v súvislosti s odstúpením alebo vypovedaním zmluvy o úvere, pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniknú, resp. vznikli v súvislosti so zmluvou o úvere v dôsledku plnenia veriteľa dlžníkovi bez právneho dôvodu, plnením z neplatného úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol a pohľadávky, ktoré vzniknú na základe posúdenia právneho úkonu, v dôsledku ktorého došlo k vzniku, zmene alebo zániku ktorejkoľvek z vyššie uvedených pohľadávok, ako odporovateľného právneho úkonu. Takéto vymedzenie pohľadávky je nedostatočné. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečovaná pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejavíť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom uvedeného zabezpečovacieho prostriedku. Takéto znenie dohôd o zrážkach zo mzdy dodávateľovi umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom

mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa, čo nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech spotrebiteľa. Dohoda bola vyhotovená z hľadiska podcenenia jej významu zo strany priemerného spotrebiteľa a umožňujú siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymocť aj plnenia, ktorých výška spotrebiteľovi v čase uzatvorenia zmlúv nie je známa a je ponechaná výlučne na žalovanom.

30. Navyše súd poukazuje na to, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

31. Okrem vyššie uvedeného súd poukazuje aj na citované ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého uspokojenie pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy možno zabezpečiť dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov spotrebiteľa iba v prípade, ak boli splnené 3 podmienky a to, že dohoda je uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť. Podmienky musia byť splnené kumulatívne. V prejednávanej veci bola splnená iba prvá podmienka. V konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa ako spotrebiteľka mala možnosť odmietnuť zabezpečovací prostriedok poskytovaného úveru, vzhľadom na jej výpoveď, keď nevedela o možnosti odmietnuť Dohodu. V dohode sa síce v bode IV. nachádza možnosť žalobkyne odmietnuť dohodu, avšak aj svedkyňa vypovedala, že táto sa zaškrtať pri tlačení dohody. Navyše žalovaný nepreukázal, že žalobkyňu poučil o následkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy. Svedkyňa pri svojom výsluchu uviedla, že žalobkyňu poučila iba takto „v prípade nesplácania úveru sa posielajú táto dohoda zamestnávateľovi“. Takéto poučenie je však nedostatočné. Nepostačuje iba ak sa spotrebiteľovi povie, že dohoda bude zaslaná zamestnávateľovi. Tento musí byť poučený o dôsledkoch takejto dohody.

32. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na to, že úrok vo výške 32,85% dohodnutý v zmluve je v rozpore s dobrými mravmi. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku /pochtivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešíkavosť, spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov/. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať právny úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi / pozri rozhodnutie NS SR sp.zn. 3 Cdo 137/2003/. Podľa údajov Národnej banky Slovenska bola priemerná úroková miera obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci jún 2016 pri úveroch do 1 roka na úrovni 5,24% ročne. Dohodnutá výška úrokov 32,85% ročne uvedená v zmluve podstatne /viac ako šesťnásobne/ prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci jún 2016. Nebankový subjekt pri poskytovaní úverov síce podstupuje vyššiu mieru rizika, čo sa odráža aj vo výške úroku, avšak dohodnutá výška úrokov /aj keď vyššia ako pri bankách/ musí byť stále súladná s požiadavkou dobrých mravov a nesmie vykazovať znaky nepoctivého úžerného úroku. Dlžník uzatvára zmluvu o úvere a dohodu o úrokoch prevažne z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ v takejto situácii poskytoval dlžníkovi neprimerané úroky. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014, ktorý uviedol: „Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplátne v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplátňú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplátne v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplátňú.“ Vzhľadom

na vyššie uvedené súd teda dospel k záveru, že dohodnutá úroková sadzba vo výške 32,85% ročne je v rozpore s dobrými mravmi, a preto v tejto časti je zmluva v zmysle § 41 OZ neplatná. Navyše aj Krajský súd v rozhodnutí, v ktorom potvrdil uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, poukázal na to, že výška poplatku za expresné spracovanie úveru dosahujúca 1/3 vyvoláva pochybnosti o prijateľnosti zmluvných podmienok v zmluve o úvere. Sporná dohoda o zrážkach zo mzdy však umožňuje žalovanému vymôcť úroky, ktoré sú neplatné a poplatok, u ktorého je pochybnosť o jeho prijateľnosti.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené súd určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je neprijateľná zmluvná podmienka a z tohto dôvodu neplatná.

34. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „CSP“), podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa bola v konaní v celom rozsahu úspešná, a preto súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd v konaní nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by náhradu trov konania nepriznal. O výške náhrady trov konania bude po právoplatnosti rozhodnutia rozhodnuté samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).